Registreeritud kooselu varalised tagajärjed

Hispaania

1 Kas liikmesriigis on erinevaid registreeritud kooselu vorme? Palun selgitage nende vormide erinevusi

Jah.

Hispaanias puudub vabaabielu (*parejas de hecho*) reguleeriv üleriigiline tsiviilõiguslik regulatsioon. Seepärast on enamik autonoomseid piirkondi vastu võtnud oma õigusnormid, mis reguleerivad kas siis tsiviilõiguslikult või puht halduslikult vabaabielu registreerimist, selle õiguslikku raamistikku ja mõju, vorme ja selle lõpetamisest tulenevaid tagajärgi. Lisaks eksisteerivad Hispaanias kõrvuti erinevad autonoomsete piirkondade kohalikud õigused (*derechos forales*) ja üldine õigus.

Lisaks abielule ja reguleerimata vabaabielule käsitatakse igas autonoomses piirkonnas mitteabielulisi kooselusid õiguslikult erinevalt. Piirkondlikud erinevused ulatuvad õiguslikust tunnustamisest, mille aluseks on lihtsalt teatav minimaalne kooseluperiood või kooselu ühiste lastega, nõudeni vabaabielu halduslikel eesmärkidel registreerida või kirjalikult fikseerida. Neljas autonoomses piirkonnas (Baleaarid, Extremadura, Baski ja Galicia) on ette nähtud register, milles kanne on õigustloova iseloomuga või registreerimine kohustuslik.

Tuleb rõhutada, et haldusküsimused ei kuulu määruse kohaldamisalasse. Käesolev teabeleht käsitleb ainult puht halduslikku regulatsiooni, mis puudutab vabaabielu ja selle registreerimist eri autonoomsetes piirkondades, millel puudub põhiseaduse kohaselt pädevus tsiviilõiguse valdkonnas.

2 Kas liikmesriigis on registreeritud kooselu jaoks kehtestatud seadusjärgne varasuhe? Mida see endast kujutab? Missuguste registreeritud kooselu vormide suhtes seda kohaldatakse?

Õigusaktides ei ole sätestatud erinorme majanduslike või varaliste suhete kohta, mis hõlmavad vabaabielu kestel soetatud vara. Abikaasade varasuhteid reguleerivaid norme ei kohaldata analoogia põhjal vabaabielu suhtes ning seetõttu, kui elukaaslased ei ole sõlminud varasuhete kohta erilepingut (*convenio*), kohaldatakse vabaabielu puhul omandisuhete kohta tsiviilseadustiku (*Código civil*) sätteid (või autonoomsete piirkondade õigussätteid (*códigos forales*)), mis käsitlevad kaasomandit ja varaühisust (tsiviilseadustiku artikkel 392 jj, mis puudutab üldist tsiviilõigust) juhul, kui vara kuulub mõlemale elukaaslasele ühiselt.

3 Kuidas saavad registreeritud elukaaslased oma varasuhet korraldada? Millised ametlikud nõuded sellisel juhul kehtivad?

Pooled võivad oma kooselu majanduslikke ja varalisi aspekte ise reguleerida. Sel põhjusel hõlmab suurem osa kohaliku tasandi regulatsioonist erisätteid, milles osutatakse kokkuleppele või lepingule, mille pooled võivad omavahel sõlmida. Suurem osa neist normidest nõuab, et see leping sõlmitaks kirjalikult, kuigi teatud piirkonnad (Baleaari saared ja Kanaari saared) aktsepteerivad ka suuliselt sõlmitud lepinguid.

Selliste kirjalikult sõlmitavate lepingute puhul kohaldatakse avalike või eradokumentide nõuetelevastavuse üldisi põhimõtteid, teatud seadustega on ette nähtud ka rahalised hüvitised lahkumineku korral, kui üks pooltest on ebavõrdses olukorras.

Mõnes piirkonnas on ette nähtud, et selline leping peab olema notariaalne. Selline nõue kehtib Aragónis, Kantaabrias, Extremaduras, Galicias ja Madridis.

4 Kas varasuhte korraldamise vabadusel on ka piiranguid?

Jah, lepinguvabaduse suhtes kehtivad teatud piirangud. Nende piirangute ulatus varieerub vastavalt erinevatele kohalikele normidele. Üldiselt loetakse tühiseks lepingud, mis on vastuolus imperatiivsete sätetega ja elukaaslaste võrdõiguslikkusega, ning lepingud, mis seavad ühe elukaaslase oluliselt nõrgemasse positsiooni. Lisaks sellele on teatud normides eraldi sätestatud, et tühised on lepingud, mille sisu on puhtalt isiklik või mis kahjustavad elukaaslase eraelu puutumatust. Samuti on sätestatud, et sellised lepingud ei või kahjustada kolmandate isikute õigusi.

5 Millised on kooselu lõpetamise või kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed registreeritud kooselust tulenevale varasuhtele?

Vabaabielu lõppemise tagajärjed sõltuvad eeskätt poolte vahel sellega seoses sõlmitud võimalikest lepingutest. Mõnes piirkonnas on sätestatud, et lepingus on võimalik ette näha rahalise hüvitise maksmine juhul, kui võimaliku lahkumineku korral tekib poolte vahel ebavõrdne olukord. Ühise vara suhtes kohaldatakse igal juhul vara jagamist ja likvideerimist käsitlevaid tsiviilõiguse üldnorme ja -menetlusi. Mõnes autonoomses piirkonnas, nagu Kataloonia või Aragón, on sätestatud nõue, mille kohaselt peab kohus andma nõusoleku rahalise hüvitise maksmiseks seoses vabaabielu ühe poole elukohas tehtud ehitus- või remonditöödega või seoses vabaabielu ühe poole majanduslike või ametialaste huvidega tehtud töödega.

6 Kuidas mõjutab registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi ühe registreeritud elukaaslase surm?

Teatud autonoomsete piirkondade normide kohaselt käsitatakse vabaabielu ühe poole surma korral teist poolt surnud poole pärijana samadel alustel kui abielu korral. Mõned autonoomsed piirkonnad tunnustavad ka õigust ühisvara pärimiseks ning õigust säilitada ühine eluase ühe aasta jooksul, samuti õigust astuda eluaseme üürilepingus kooselu ühe poole surma korral tema asemele.

7 Milline ametiasutus on pädev tegema otsuseid registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgedega seotud asjades?

Vabaabielu lõppemise korral lahendab varaliste suhetega seotud küsimusi pädev kohus. Vabaabielu tõttu ei kohaldata eripädevust, nagu seda tehakse abieluvararežiimidele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 769 ja 807). Seega reguleerivad pädeva kohtu kindlaksmääramist üldnormid (tsiviilseadustiku artiklid 50 jj).

8 Kuidas mõjutavad registreeritud kooselust tulenevad varalised tagajärjed registreeritud elukaaslase ja kolmanda isiku vahelisi õigussuhteid?

Üldiselt sisaldavad autonoomsete piirkondade normid erisätteid vabaabielu mõju kohta suhetes kolmandate isikutega, osades sellistes normides on sätestatud, et selline liit ei mõjuta kolmandate isikute õiguseid. Vaid mõne autonoomse piirkonna normides on seoses teatud kulutustega sätestatud vabaabielu poolte solidaarne vastutus kolmandate isikute ees (näiteks Andaluusias).

9 Palun kirjeldage lühidalt oma riigis kooselu lõppemise korral kohaldatavat vara jagamise või realiseerimise menetlust

Vabaabielu vara jagamist ja likvideerimist reguleerivaid erinorme ei ole ette nähtud riiklikul ega autonoomsete piirkondade tasandil. Üldiselt on tegemist varaühisusega, mida reguleerib tsiviilseadustiku artikkel 392 jj, ilma et see piiraks Hispaanias kehtivate eri tsiviilõiguse süsteemide normide kohaldamist, ning seetõttu toimub selle likvideerimine ühisomandit reguleerivate üldnormide järgi (tsiviilseadustiku artikkel 400).

10 Milline on kinnisvara registreerimise menetlus ning milliseid dokumente või teavet harilikult kinnisvara registreerimiseks nõutakse?

Kinnisasja omandi registreerimiseks tuleb esitada notariaalakt.

Registrisse kandmist reguleerivad tsiviilõiguse sätted ja sellised toimingud tuleb teha vastavalt neile sätetele. Halduskorras registreeritud, ilma tsiviilõiguslike tagajärgedeta kooselu partnereid käsitab register tavapäraste kaasomanike olukorras olevate isikutena. Igal juhul kohaldatakse avalike või ametlike dokumentide registritega seotud põhimõtteid.

Viimati uuendatud: 01/02/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.